

Geheimhoudingsplicht van advocaat ligt onder vuur

Staatssecretaris vindt dat procedure opsporing schaadt

Robbert-Jan Boswijk

Onder de noemer van 'verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit' tracht het ministerie van Veiligheid en Justitie opnieuw het verschoningsrecht van advocaten in te perken. De ministerraad heeft op 25 februari jl. ingestemd met het voorstel.

Het wetsvoorstel volgt mede uit de 'constatering' eind 2010 dat advocaten te weinig zouden doen aan de bestrijding van witwassen. Vanuit het ministerie werd toen getracht het Bureau Financieel Toezicht (overheidsorgaan) inzage te laten verkrijgen in advocatendossiers. Ditmaal wordt het over de boeg van de 'effectieve opsporing' gegooid. Het wetsvoorstel voorziet onder andere in een verhoging van de strafmaat bij omkopingsdelicten en verruimt ook de mogelijkheden om rechtspersonen te bestraffen (tot 10% van de jaaromzet). Maar het ingrijpendste voorstel ziet op de procedure die van toepassing is indien stukken in beslag genomen worden bij zogenoemde geheimhouders: advocaten, maar ook notarissen en artsen. Het wetsvoorstel is op dit punt onnodig en bovendien in strijd met een 'effectieve rechtsbijstand'.

Deze wettelijk geregelde procedure kan plaatsvinden indien discussie ontstaat tussen het Openbaar Ministerie en de advocaat over de vraag of iets onder zijn

geheimhouding valt. Vooral in fraudezaken, die sterk leunen op brieven en geschriften, ontstaat over de reikwijdte van dit verschoningsrecht vaak een discussie. De huidige procedure werkt in de praktijk redelijk goed. Belangrijk kenmerk in deze procedure is dat de geheimhouder tezamen met de plaatselijk deken van de Nederlandse Orde van Advocaten beslist of iets onder zijn geheimhouding valt. Alleen indien deze personen het niet eens zijn, kan er vervolgens op verzoek van de advocaat een rechter aan te pas komen. Een regel die de Hoge Raad heeft bevestigd.

Het nieuwe voorstel komt voort uit de opvatting van staatssecretaris Teeven dat de huidige beoordelingsprocedure erg lang (maar liefst een jaar) kan duren en dientengevolge de opsporing schaadt. Het blijft echter niet bij een voorstel voor een snellere procedure en het is schokkend vast te moeten stellen dat opnieuw geprobeerd wordt de geheimhoudingsplicht van de advocaat tot een wassen neus te maken. De voorgestelde wijziging gooit namelijk indirect het gehele verschoningsrecht overboord. Zo zal het niet langer de advocaat

Schokkend dat getracht wordt van geheimhouding wassen neus te maken

zijn die zijn eigen geschrift beoordeelt, maar zal dit gebeuren door een onderzoeksrechter. En zelfs indien deze onderzoeksrechter vaststelt dat het geschrift onder de geheimhouding valt, dan dient hij te beoordelen of bij blijvende geheimhouding een zwaarder wegend maatschappelijk belang een onevenredig grote schade toebrengt. Het meest dramatisch is echter nog wel het tenietdoen van de mogelijkheid om de discussie voor te leggen aan de Hoge Raad.

De Nederlandse Orde van Advocaten en de Raad voor de Rechtspraak hebben zich reeds kritisch uitgesproken over het wetsvoorstel. Het is te hopen dat de indringende adviezen om meer verduidelijking en toelichting te geven omtrent de noodzaak worden opgepakt. Het advies van de Raad voor de Rechtspraak dat dit onderwerp niet lichtzinnig benaderd kan worden en in een brede commissie een gedegen voorstel dient te worden uitgewerkt geeft hoop en vrees. Blijkbaar bestaat ook binnen de rechtspraak de behoefte om het verschoningsrecht te beperken. Het valt te hopen dat de Raad van State kritisch zal zijn in zijn advies aan de wetgever en dat de Tweede Kamer voor ogen houdt dat het verschoningsrecht van de advocaat niet voor niets bestaat.

Robbert-Jan Boswijk is advocaat bij Van Bavel Advocaten en gespecialiseerd in financieel-economisch strafrecht.

